

Nro. 38.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden November 10-ik napján 1812-dik
esztendőben.

Frantzia Birodalom.

A' közelebb múlt pénteken kólt Magy. Kurirnak 331 ik lapján rövideden azt említettük, hogy a' múlt October 23-ik napján három Frantzia Ex. Generálisok, úgymint *Mallet*, *Lahorie*, és *Guidal* néhány nemzeti gárdistákat eltsábítván, azoknak segítsegekkel a' Policia ministert *Feltre* hertzeget, a' Párisi Politzia Praefectust, és Páris városának mostani Commendansát Gr. *Hullin* Generált hamis szín alatt elfogatni igyekeztenek. Ezt a' történetet következőképen adja elő a' *Journal de Paris* tzímű Párisi közönséges újság levél: A' nevezett Ex. Generálok, úgymond, October 23-ik napján, reggeli nyoltz órakor a' Státus tisztviselőire ütni, 's rajtok erőszakot tenni mérészlettek, a' kikre Párisban

a' közönséges tsendességnek fenntartása bízott vala. Három fertály óra múlva, úgymond ez az újság levél, ezek a' bódúlt emberek meg fogattattak, és olly állapamba helyheztek, mellyben senkinek sem árthattak. Két órával későbbben, minden czimborás társaik, úgymint, 15 fel és all tiszték, a' kikmagokat amazoktól eltsábítatni engedték, a' Politzia kezében vóltak.

Egy October 23-ik napján költ magános tudósításban következőképen íratott le ez a' történet: „Egy hadi szolgálatból elbocsáttatott Generális *Lahorie*, ma reggel nyóltzadfél órakor, egynéhány nemzeti gárdistákkal, a' kiket ő egy hamis parantsolat, vagy a' mint némellyek állatják, költött Senatus Consultummal, vagy másféle tsalárdsággal eltsábított, a' Generál Politzia Minister palotájába ment, olly feltétellel, hogy őtet meg fogja. — Egy más Ex. Generál *Guidal* ugyan azon idő pontban, a' maga tzimborástársainak segítségével a' Politzia Praefectust meg fogta; egy harmadik Ex Generál *Mallet* az eltsábított nemzeti gárdistákkal egyetemben a' város Commendánsának *Hulin* Generálnak lakpalotájába menvén azt mondotta, hogy ő a' törvényhozó Tanátsból parantsolatot vett vólna az ő megfogására, kivel öszve kapván egy pisztollal utánna lött, és meg is sebesítette, de meg nem ölte. Tölle abba a' palotába ment *Mallet*, a' hol a' Generál Stáb vólt, és ott is *Doucet* Generálist meg akarta fogni, de ott ő maga fogattatott meg, melly tsak hamar azután a' több czimborás társaival is történt. — A' Generál *Hulin* házánál történt dolognak híre sok embert vitt oda, mellyre nézve a' *Vendomei* piatzra, a' hol Gen.

Hühlin lakott, mindjárt strázsák állítottak ki, hasonlóképen a' Politzia Minister palotájában is, hogy az oda gyűlt újság kívánó sokaság onnan elháríttassék. Ne hogy a' nevezett tsendesség-háborítóinak alkalmatosságok legyen az elszökésre, Páris városának minden kapui bezárattak, a' közönséges kintstárnál 's a' banknál vigyázó strázsák megerősítettek, de ezek az intézetek estére visszavétettettek, és a' mint már másszor jelentettük, egy hirdetményt tétetett közönségessé a' Politzia Minister. Azt mondják, hogy az említett össze esküdt Ex-Generálisoknak leg főbb feltételek a' volt, hogy a' Kormányzéknek leg nevezetesebb tagjait meg foghassák, és a' közönséges kintstárt, 's a' bankot kiüresíttessék.

A' Frankfurti Journál szerént a' hadi dolgokra ügyelő Fr. Minister Brüsselbe, a' 24-ik katonai osztály Generál Commendánsának October 23-ik napján következő foglalatu levelet küldött: „Generál! Szerentsém van az Úrnak tudtára adni, hogy *Mallet*, *Lahorie*, és *Guidal* Ex-Generálok ma reggel azt hireztetvén, hogy a' Császár a' maga életét elvesztette, a' közönséges tsendességet meg háborítani igyekeztek. *Mallet*, a' ki a' Sz. Antal nevű külső városban lévő beteg házba fogva űlt, alkalmatosságot kapván az onnan való kiszökésre, Generális forma ruhába öltözött, és mind ezen öltözete, mind hamisan tsinált parantsolatjai által néhány nemzeti gárdistákat eltsábított, azokkal a' fenyítő ház tömlöztbe ment, 's onnan *Lahorie* és *Guidal* Ex-Generálisokat, a' hol bezáratva voltak, kiszabadítván, magával elvitte. Azután a' Generál Politzia Ministerhez, és Gróf *Hulin* Generálishoz

menvén rajtok erőszakoskodást vittek végbe. De mingyárt megfogattatván a' szoros törvénynek adattattak. — Párisban tsendesség van; a' lakosok, és a' katona őrizet semmi részt nem vettek ebben a' zenebonában, sőt semmit sem tudtak arról. Ezt azért írom, hogy a' dolognak mivóltat Kigyelmed tudhassa, és hogy minden hamis híreket meg táfolhasson. — Hasonló foglalatú levelet küldött a' Párisi Generál Praefectus azon departamentombéli All-Praefectusokhoz és Polgármesterekhez.

A' közelebb múlt October 9-ik napján költ 23-ik *Bülletinben* a' következő dolgok találtnak. A' Nápolyi Király vezérlése alatt lévő Avantgárda, vagy is Előjáró sereg, Moskautól 20 Fr. mérrföldre a' *Nara* folyóvíz mellett fekszik. Az ellenséges ármádia Kalugával által ellenben táborozik; tsak nem minden nap tsatáznak egymással, de mindenkor a' Nápolyi Király győzedelmeskedik, a' ki mindenkor kiveri az ellenséget annak fekvő helyéből.“

A' Kozákok a' mi ármádiánk szárnyai mellett portáznak. Egy 150 dragonyosból állott patroille, az az, vígyázó seregetske, *Marthod* fő Strázsamester vezérlése alatt a' Moskaui és Kalugai utak mellett lesbe állott Kozákokra bukkánván, vele üstökbe kapott, kik közzül a' Fr. dragonyosok 300 embert leöldöstek, magokat az ellenségen által vágták, de 20 embert hagytak a' tsata piatzon, a' kik mind rabságra estek, ezeknek számok közt vólt a' nanyon megsebesített Fő Strázsamester is.

Nagy Britannia.

Sok ideig abban az értelemben vólt a' Lon-

doni Publikum, hogy az Orosz Csász. Armádia a' Frantzia hadi seregeken mindenkor győzedelmeskedett, és hogy Generalissimus hertzeg *Kutusow* nem azért bortsátotta be a' Frantzia armádiát Moskauba, mintha meg győzettetett volna, hanem hogy azt éhség által meg ölye, 's az Orosz Birodalomból gyalázattal kimenni kényszerítse. Illyen haszontalan hírekkel ketsegtette magát a' Londoni Publikum.

Most pedig, minekutánna mind a' Pétersburgi újság levelek, mind az onnan Londonba ment magános tudósítások ellenkezőképen szólnak, nagyon megszemorodtak, és megvallyák, hogy a' Frantzia Bülletinek igazságot szólottak. A' Petersburgi újság levelek (így szólnak a' Londoni Zsurnálok) *Moskwa* városának elvételét megvallyák. Hertzeg *Kutusow* maga is vallást tesz arról, hogy a' Sept. 7-ik napján a' Moskwa folyóvíz mellett esett verekedésben olly igen szenvedett, hogy leg jobb Generálissai vagy megölettek, vagy sebbe estek, és hogy ő valósággal kotzkára tette volna az Orosz nagy Armádiát, ha Moskau városából kinem ment volna. Ennek a' városnak Frantziáktól lett elfoglaltatása feletten nagy érzékenységet szerzett a' Pétersburgi és Londoni Publikumban is, melly minden reménységét az Orosz Cs. Armádia próbált vitézségében helyhezette.

Néhány Londoni közönséges újság levelek *Moskau* városának veszedelmében nem tsak nagy vigasztalást, sőt a' mi több győzedelmes örömré való alkalmatosságot is találnak. A' *Morgenchronik* című Londoni Zsurnál azt mondja, hogy néki fájdalomra szolgálna, ha azon történeten nem

örvendene. Harmintz ezer emberi teremtésnek (ennyi sebes és beteg Orosz katona égett meg a' Moskaui tűzben) és sok milliót érő jószágnak feláldoztatása, azért, hogy az ellenségnek ott jó téli kvártélyja ne legyen, nem vádolhattya őket barbarusi kegyetlenséggel. — Egy más Londoni közönséges újság levél szerént, tsak egy kevés füstölgő házak maradtak Moskauban a' Frantziáknak ott való maradásokra; úgy de nem az Oroszok vesztették é el házaikat, templomban volt kintseiket, magazinumaikat, fabrikáikat, s. a. t.? Hogy ha a' Frantzia ármádia győzedelme gyümöltseinek egy részét elvesztette, nem vesztették é el az Oroszok mind azt, a' mivel bírtanak? Ha *Napoleon* egy sillinget elveszt, nem vesztenek é akkor az Oroszok több ezer schillinget?

Azt mondják (így szólnak továbbá az igazságot szerető Londoni Zsurnálok) hogy ha az Orosz ármádiák el nem tsüggettek? Minémű állapotba vannak helyheztetve? Minémű állapotban lehet egy olly ármádia, melly a' maga fő városát meg nem menthetvén, azt maga felgyújtya? Lehet é abban az Országban igaz hazafiúi buzgóságot keresni, mellyben az ellenség a' győzedelem meg nyerése és hosszas marsirozása után, a' fő városba minden akadály nélkül bé mehet?

Úgy de azt mondják, hogy *Napoleon* a' maga keresményeinek hasznát nem veheti, az időjárása meg nem engedi, hogy *Pétersburgba* mehessen, sok új hadi seregeket gyűjtenek öszve az Orosz hadi Vezérek? Adja Isten, hogy igaz legyen, de eleitől fogva így beszéltek. — Hogy

ha a' szabadsághoz, és a' mástól való nem függéshez kedvek vólna az Oroszoknak, lehetne valamit reményleni, mivel egy olly nép, melly ezeket a' kintseket betsúltni tudja, azoknak védelmezésekre életét is kész feláldozni; de az Orosz kösség illy nemes indulattal még nem bír. Azt mondják, hogy az Orosz természetessen jó katoná, és semmi veszedelmet nem esmér. Meg lehet, hogy ő, mint valamelly váz, a' maga mellyét a' hegyes tör eleibe tartya, és mint a' kőszikla a' leg szörnyűbb tűzben is meg áll; de vezérjének tudatlansága, a' hadi mesterségnek esmérere nélkül még azon tulajdonságai is veszedelmére szolgálnak, mivel annál több embere vész el.

A' Londoni 16-ik Octoberi levelek így szólnak: Az Orosz Birodalomban történt hadi dolgokról már meg szűnnek minket tsábítani; már újabb magános tudósításokat is vettünk, mellyekben szomorú festékekkel írattnak az Orosz Birodalomnak dolgai. — Sok Pétersburgi kereskedők és tehetős személyek költöznek másuvá. Minden Orosz Kormányzékától nem függő személyek abban az értelemben vannak, hogy az Orosz Birodalom egyéb részeinek megtartására elkerülhetetlenül szükség leszen, minél elébb lehet, jó feltételek mellett a' Frantzia Császárral békeségre lépni.

Orosz Birodalom:

Az October 2-ik napján a' 76-ik szám alatt költ Pétersburgi újság levelekhez ragasztott Tóldalékon következő dolgot olvasunk: Nállunk a' szüséges dolgoknak innen leendő elvitelekre néhány intézetek tétettnek: de nem azért, mint-

ha veszedelemben forogna városunk. A' mi hadi seregeinknek fekvések mindennek nyugtatására szolgálhatnak, mivel a' Pskowi és Rigai útakról nem csak nem közelíthet hozzánk az ellenség, sőt gyakran megverettétvén hadi népünk által allig maradhat ott meg, és bihetőképven a' segítő seregeknek érkezésekkel, magát nem is védelmezheti. — A' mi a' Moskaui útat illeti, azt ugyan elfoglalta az ellenség, de nem egészen, nem is nagy darabon, mivel Generál Adjutáns *Winzingerode*, a' ki a' maga osztály seregével *Klin* és *Moskau* közt táborozik, minden nap vőgyázókat küld ki Moskauig, *Twerben* is a' mi népünk van, ennekfelette a' Fő hadi vezér is szemem tartya az ellenség mozdulásait; következésképen sem maga hozzánk nem jöhet, sem ármádiájának nagy részét ellenünk nem küldheti, a' nélkül, hogy a' mi népünk ötet hátulról ne kergesse.

Mind ezek a' környűlállások azt mutattyák, hogy ez a' Csász. Residentzia semmi veszedelemben nem forog. A' mi az említett szükséges dolgoknak tőlünk lett elviteleket illeti, az egyedűl az előre való gondviselésből esett, hogy tudniillik a' folyóvizeknek befagyásokat megelőzzük. Leg kissebb veszedelmet sem mutat a' jelen való idő; mindazáltal nagyon vétkeznénk az Isten ellen, ha egészen bizonyos meggyőződéssel akarnánk a' jövendőket meghatározni, mellyeket egyedűl a' Fels. Isten tud. Egyedűl nekünk lehetreménységünk az ellenségnek kiirtására, mivel ámbár Országunknak egy részét elfoglalta légyen is, mindazáltal a' leg bizonyosabb környűlállások közt sem kell sem megrettenni,

sem eltsüggedni. Ezek az intézetek bizonyos idő pontban, és a' végre tétetődnek, hogy ha valamiképen veszedelemben forogna ez a' város, (mellytől ójjon meg az Isten) akkor osztán a' Kormányszéknek ideje lehetne azt a' lakosoknak is tudtokra adni, 's eszközöket mutatni, az innen jobb móddal és minden zúrzavar nélkül az Ország belsőbb részében leendő menetelre. Mivel egyszer és mindenhára elvégeztetett, hogy akármelly következése legyen is az ellenség fegyverének, készebbek leszünk a' nyomorúságnak egész poharát kinresíteni, mint az Orosz Birodalmat gyalázatos békesség által meg aláztatni engedni."

Néhány naptól fogva több Párisi Zsurnálok azt hirdetik, hogy a' Nápolyi Király az Oroszokkal való több fényes tsatázásai után, a' maga lovas seregeivel, Octok. 7-ikén *Kalugába* bé marsirozott.

A' Fels. Orosz Császárnak Generál Adjutánsa hertzeg *Wolkonsky* (a' mint a' tsatázó mezők-ről íratik) a' ki hertzeg *Kutusow* Generálissimus-hoz küldetett Fr. Generált *Lauriston* Grófot az Orosz Ármádia külső határain elfogadta, és a' nevezett Orosz Fő vezérhez vitte, nagy siettséggel Pétersburgha küldetett.

A' 22 ik Fratzia Bülletinben, avagy hadi tudósításban azt olvastuk, hogy Moskaunak kastélyában, az úgy nevezett *Kremelben* sok régi ritkaságot találtak a' Frantziák. A' *Gazette de France* tzímű Párisi Zsurnál előadása szerint a' következők voltak, úgymint, több Császári koronázáshoz tartozó ékességek, felette sok kultsok, régi edények, tsészék, medentzék, gyertyatar-

tók, mind merő aranyból és ezüstből készültek, több betses kövekkel felékesített trónushoz tartozó székek, egy olly Királyi szék, mellyet egy Persiai Sophi vagy Király ajándékozott, a' Sibiriai, Casani, és Astrachani Koronák, az Anna, 's Ersébet Császárnék, és II. Péter Császár koronáik, és több egészen finom aranyból tsinált és Indiai gyöngyökkel rakott koronák. Ugyan ott a' fegyveres tárban sok régi fegyvert és lőszer-számot és öt igen nagy ágyúkat találtak a' győzedelmes Frantziák. Ennekfelette sok ritkaságokat, úgymint, első *Péter* Császárnak ifjú kori képét strázsamester formaruhában; *II. Katalin*, *II. Péter*, *Anna*, és *Ersébet* Orosz Császárnéknek köntöseiket; *I. Péter* saruit, mellyeket ő a' nevezetes napokon szokott lábaira vonni; a' *II. Péter* saruit, mellyeknek sarkába szegek vóltak szegezve: és a' mellyeket ő 3 Király napján szokott felhúzni; végtére sok ritka és betses arany órákat 's. a. t.

A' *Gazette de France* tzmű Párisi újság leveleknek írója, a' 26 ik Octobert újság darabjában ismét azt erőssíti, hogy a' Frantzia hadi seregek *Kalugát* October 7 ik napján elfoglalták, ezt tévén hozzája, hogy ennek a' városnak bírása a' Frantzia Ármádiára nézve igen fontos legyen, hogy az által az ellenség távól űzetik, minden segedelem kútfejétől megfosztatik, és jó téli kvártélyt szerez a' Fr. ármádiának.

Hadi Történetek.

Folytatása a' múlt posta napon költ Kurir leg utolsó lapján félbe maradt Hadi tudósításoknak.

A' következett nap reggelén, mind a' két cor-

pus a' Leszna folyóvízhez érkeztén, az ezen folyóvízen lévő hídon által mentek, magok után azt elrontották, és azon túl letelepedtek. Az ellenség October 11-ik napjára határozta meg az egyesült Austriai és Szakszóniai hadi seregeknek *Bizesknél* való megtámadását, el is akarta azt kezdeni, de mivel azokat ott nem találta, mingyárt utánnok ment. Azok a' hídak, a' mellyeket a' Szakszóniai hadi seregek *Kliniki* és *Terapund* mellett azon való által menetelek után elrontottak, mivel csak a' kereszt gerendákat hordták el, meg nem akadályoztathatták az ellenségnek azokon való általmenetelét. Azért is déltájban az első könnyű Regementnek hat ágyúval meg erősített pontját nagy méreggel megtámadta, és sok vesztesége után szerentséje is volt a' *Kliniki* kastély mellett lévő hídat ismét megépíteni, 's azon a' maga gyalogságát által küldeni, mellyen néhány Orosz granatiros és vadász kompaniák is által mentenek.

Erre való nézve Fr. Generál *Reynier* megparantsolta, hogy a' *Liebenau* granatiros batallionja és a' *Kelemen* Szakszóniai Hertzeg (a' nem réghiben meghalálozott Treviri választó Fejedelem) regementjének második batallionja, az első könnyű regementnek segítségére mennyen, és a' *Leszna* folyóvízen verje által az ellenséget. Ezek a' batallionok, az ellenség kemény tüzelése alatt is nagy vitézi bátorsággal oda mentek, de már akkor az Oroszokat ott nem találták, mivel őket az első könnyű regement a' *Leszna* folyóvízen által hajtotta.

A' miképen igen ditsőséges és szerentsés volt ez a' verekedés a' Szakszóniai Kir. hadi se-

regekre nézve, épen olly nagy fájdalomra esett két nevezetes és igen érdemes Stabális tisztjeinek, úgymint *Metsch* Fő Strázsamesternek, és *Egidy* Obristlajtnantnak el vesztek; az elsőbb a' tsa-ta piatzon maradt, az utólsóbb mellyén keresztül lövettetvén, egynéhány óra múlva kimúlt e' világból. Közönségessen, a' 11 ik Octobertől fogva azon hólnapnak 18-ik napjáig való vesztesége 18 meghóltakból, 248 meg sebesítettek, és 25 eltévélyedtekből, vagy elfogadtattakból állott. A' fő Vezér Gr. *Reynier* nagyon dítséri a' Szaksoniai Kir. katonaságnak, a' Lesznai és Bialai ütközetekben mutatott vitézi bátorságokat, különösen a' *Liebenau* granatiros batallionját, és a' *Fridrik August's Clemens* hertzegeknek regementjeiket.

Továbbá illy tudósításokat olvasunk a' Kurlandiában lévő Prussziai segítő seregekről: Generál Lajtnant *York*, a' Tarenti hertzeg, (Marsal *Macdonald*) vezérlésére bízott 10 ik osztály sereg mellett lévő Prussziai segítő seregeknek fő vezére, *Mietau* városának szerentséssen lett visszavétele után, következő hirdetményt tétett ottan közönségessé: A' múlt September 29-ik napján, *Essen* Generál Lajtnantnak a' Kurlandiai kormánynra nézve kiadott hirdetménye ennél fogva eltöröltetik, és a' Frantzia Császár parancsolatjára felállított kormányszék minden alsóbb hivataljaival egyetemben visszahelyhezttetik. Ezeknek minden tagjai arra intettetnek, hogy előbbi hivataljokat folytassák, különben kénytelen leszen a' Generális a' nem engedelmeseket a' hadi törvényszék eleibe idéztetni, 's őket meg is büntetni. — Ebből a' hirdetményből azt lehet ki házni, hogy ha Napoleon Császár az Oroszokkal való háborújában szerentsés fog lenni, *Kurlandiát* az Orosz Birodalomtól elszakasztya, és Lengyel Országának, mellyhez ennekelőtte is tartozott, vissza fogja adni.